

Kalásris



Világszép mesék ragyognak igazgyöngyként azon a füzéren, amit a „bábosháziai” fűznek hónapról hónapra Számotokra. Az újesztendőt Nádasiné Szegedi Éva bábkészítő legkedvesebb meséjével köszöntjük.

„Gyerekkoromtól kezdve királykisasszony szerettem volna lenni. Gyakran le is rajzoltam magam királykisasszonyként gyönyörű ruhában, hosszú hajjal, koronával a fejemem, s vártam, hogy majd eljön értem egyszer egy királyfi. Aztán felnőttem, és tényleg eljött a királyfim. Ezért is szeretem nagyon ezt a mesét a mai napig...

Most már nekem is van két fiam, és amikor nekik meséltünk kicsi korukban, akkor újra előkerültek apa meg anya kedvenc meséi, hisz ezeket igazából sosem felejtettük el.

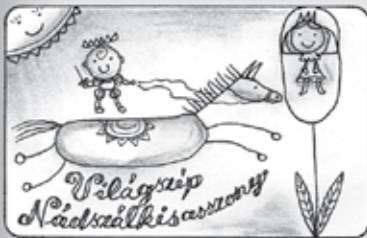
Tulajdonképpen ma is mesehősökkel töltöm napjaimat: egyik nap egy királynak készítek koronát, másnap egy boszorkánynak ragasztok bibircsókot, harmadnap meg lehet, hogy épp egy valódi királykisasszonyruha kerül ki a kezeim közül.

Nagyon remélem, hogy így élhetek, élhetünk boldogan a mesék között, amíg meg nem halunk...”

Nádasiné Szegedi Éva

Világszép nádszállkisasszony

MAGYAR NÉPMESE BENEDEK ELEK GYŰJTÉSÉBŐL



Egyszer volt, hol nem volt, betedbét országán is túl, az Óperenciás-tengeren is túl, de még az üveghegyeken is egy sánta arasszal túl, volt egyszer egy király s annak két fia. Az idősebbik fiú, ahogy egy kicsit fölcsiperedett, s kiserkedett a bájusza, feleségül vett egy szép királykisasszonyt, de a kisebbiket hiába biztatta az édesapja, azt mondta, hogy ő addig meg nem házasodik, míg kerek e világon a legszebb királykisasszonyt meg nem találja.

— No, azt keresheted — mondta a bátyja —, mert a legszebb királykisasszonyt én vettem feleségül.

— Hiszen szép a feleséged — mondotta a királyfi —, de nem hiszem, hogy még szebb ne volna ezen a világon.

Hallja ezt a beszédet a kisebbik fiú fölnevelő dajkája, s amikor az

idősebbik királyfi továbbment, azt mondta a kicsi királyfinak:

— Bizony jól mondottad, hogy van ezen a világon a bátyád feleségénél szebb királykisasszony. Csakbogy sem a bátyád, sem a felesége nem árulják el neked, mert az a világszép királykisasszony a te bátyád feleségének a húga.



— No bizony, ha az, megyek is utána.

— Megállj csak, fiam — mondja az öregasszony —, nem találod meg azt az apja házában. El van rejtve egy nádszállban. Hallottad-e hírét a Fekete-tengernek? Feketetengernek a betvenbetedik szigetjén van a világszép királykisasszony, a két szélsőben a két szobalánya. De ezen a szigeten

olyan nagy sötétség van, hogy a kardodat felakaszthatod rája. Aztán, ha odatalálsz is, egy vén boszorkány őrzi a három nádszálat, s jobban vigyáz rájuk, mint a két szeme világára, mert csak addig ég az élete gyertyája, amíg valaki ezt a három nádszálat le nem vágja.



Hiszen a királyfinak se kellett egyéb, felnyergelte legjobb lovát, s indult még aznap, hogy felkeresse a világszép Nádszálkisasszonyt. Ment betedhét ország ellen, estére kelve betért egy rengeteg nagy erdőbe, rengeteg nagy erdőben egy kicsi házikóba. Nem lakott ott más, csak egy öregasszony. Köszön az asszonynak illendőképpen, fogadja az is nemkülönben, s kérdi:

— Ugyan hol jársz itt, fiam, ahol a madár sem jár?

— Világszép Nádszálkisasszonyt



keresem, aki a Fekete-tenger betvenbetedik szigetjén egy nádszáalba vagy elrejtve. Ugyan bizony, hallotta-e a hírét?

— Sem hírét, sem nevét nem hallottam, édes fiam, de túl a hegyen, kerek erdő aljában lakik a néném, az talán hallotta hírét. Hé, Mici, bopp elé a sutból! — szólott a macskájának. — Igazítsd úba ezt a legényt. Kiszökött a macska a sutból, s a királyfi ment utána. Mire pitymallott, megtalálta a másik öregasszonyt is. Elémondja, hogy mi jóban jár. Hallgat, hallgat az öregasszony, mint ha erősen gondolkoznék, s aztán mondja:

— Hej, fiam, nem érsz te soba oda világon való életedben, ha olyan paripát nem szerzesz, amely sárkánytejet szopott, égő parazsat evett, s tűzlángot ivott. De nini, mi van a fejedben? Ibol, három aranybajszál, ezt a három aranybajszálat kibúzórom a fejedből, adok hozzá egy kilincsmadzagot. Mikor aztán kiérsz erre meg erre a magas hegyre, ott a madzaggal csapd meg a három aranybajszálat, s egyszeribe elébed toppan a táltos paripa. Kibúzta az öregasszony a királyfi fejéből a három aranybajszálat, odaadja a kilincsmadzagot, megköszöni a királyfi, s meg sem áll, míg annak a magas begynek a tetejére nem ér. Ott megcsapja a kilincsmadzaggal a három aranybajszálat, s ím,

balljatok csudát! — ég, föld megrendül, száll a levegőégből nagy erős vágatással egy aranyszőrű ménes, aranyszőrű ménesből kiválik egy paripa, szakad a láng a két orrlíkán, s nyerít hármat egymás után, hogy megcsendül-bondul belé az egész világ, s csak elejébe toppan a királyfinak:

— Itt vagyok, kicsi gazdám!



De hallgassatok csak ide, mi lett a madzagból! Szép, aranyos kantár, hogy csak úgy ragyogott, hogy csak úgy tündökölt.

— No, kicsi gazdám, hogy menjek? Úgy-e, mint a szél, vagy úgy, mint a madár? Vagy még annál is sebesebben, úgy, mint a gondolat?

Mondotta a királyfi:

— Mint a gondolat, édes lovam.

— Jól van, jól, kicsi gazdám, tudom én, mi a szíved szándéka. De addig hiába megyünk a Fekete-tenger betvenbetedik szigetére, amíg meg nem jártuk a Napnak fényes pitvarát, s onnét egy égő sugarat el nem hozunk. Nekiereszkedik a táltos a levegőnek, felszáll, mint a madár, aztán nekivág, hasítja a

levegőt, vágta, mint a gondolat, s egy jó szempillantás sem telt belé, megérkeznek a Föld kapujához. Az ám, csakbogy a Föld kapujában két farkas állott istrázsát, s azt mondták, hogy addig be nem eresztik a kapun a királyfit, amíg két font búst nem ad a lovából. Gondolja a királyfi, bizony, nem adok én a lovam húsából, inkább adok a magaméból. Kivette a zsebéből csillagos bicskáját, kanyarított a combjából két font búst, odavetette a farkasoknak.

— Most már mehetek — mondták a farkasok. Repült a táltos, s ím, jóformán be sem hunyta a szemét a királyfi, megszólal a táltos:



— Nyisd ki a szemedet, kicsi gazdám, itt vagyunk a Napnak fényes pitvarában. Leszáll a királyfi, s hát ott a Nap pitvarában van egy aranykád, aranykádában tűzfürdő — megfürdött abban, gyémántszegen aranytörülköző — abban megtörülközött, ezüstpolcon aranyfésű — azzal megfésülködött, s vala ottan egy talpig tükör, odaállott s nézegette magát. De, uram,



teremtőm, halljátok csak, mi történt! Kijön a pitvarba egy baragos öregember, bizonyosan a Napnak a szolgálója, meglátja a királyfit, amint nézegeti magát a tükörben, nagy mérgesen ráfúj, kerekedik rettentő nagy szélvész, s úgy elfújja lovastól, mindenestől, hogy betvenbétézer mérföldig sem ért földet a talpuk. Akkor meg leestek, olyan sötét lyukba, hogy sem eget, sem földet nem láttak. Hej, bűnak ereszkedik a királyfi! Azt hitte, hogy soba, míg ez a világ s még két nap, meg nem látja az áldott fényes napot, nembogy annak egy sugarát a Fekete-tenger betvenbetedik szigetére vihesse. Csúszva-mászva tapogattak elébb-elébb, hol kígyóra, hol békára léptek, s mikor vagy hét nap s hét éjszaka eltelhetett, akkor értek egy nagy vaskapuboz. Na, ide ugyan elcsúszhattak-mászhattak, mert itt meg egy százfejű sárkány állott istrázsát. Az ugyan által nem ereszi a kapun.

Sóbajtozott, tünődött a szegény királyfi, hogy most már mit csináljon. Tapogatott erre, tapogatott arra a kezével, hátha másfelé mehetne,

s ím, egyszerre valami pálcácska akad a kezébe. Az ám, nem pálcica volt ez, hanem furulya. Nagy bújában, bánatjában belefúj a furulyába, s hát az olyan szépen szólt, hogy annál az angyalok se muzsikálhatnak szebben. S mit gondaltok, mi történt? Az történt, hogy a százfejű sárkány szépen lefeküdünt a földre, egy feje sem mozdult meg, úgy hallgatta a furulyaszót. De bezzeg nekibátorodott a királyfi is, s a vaskapun szépen kísétált. Hát ahogy keresztülment a vaskapun, nyiladozni kezd a sötétség, s mit látnak szemei? Jön elébe egy szépséges leány, aki nem vala más, mint maga a Hajnal, a Napnak legszebb s legkedvesebb leánya. Hogy történt, mint történt, én bizony nem tudom, úgy láttam, mint ma, elég az, hogy megtetszett Hajnalnak a királyfi, maga mellé ültette az ő szárnyas lovára, s vitte betedhét ország ellen, emberi szem nem látta gyönyörűséges szép tartományokon keresztül. Először levitte a rézerdőbe. Ott dolgoztak a Nap favágói, vágták, döngették a fákat, rakták a szekerekre, s vitték a Nap konyhájára. Innét vitte az ezüsterdőbe. Ottan ezüstmadarak énekeltek szebbnél szebb dalokat, s az ezüstfák háromszor egymás után szépen megbajoltak Hajnal előtt. Ezüsterdőből az aranyerdőbe vitte. Csengett is az az aranyma-

darak énekétől, s Hajnal előtt a fák háromszor egymásután szépen meghajoltak.



Ennek az aranyerdőnek a közepén volt a Hajnal kertje, ennek a kertnek a közepén a Hajnal gyémántpalotája, s ahogy megérkezett Hajnal, összegyűltek mind a ragyogó csillagok, azután intett Hajnal, leszállott a levegőből bíboros fellegkocsi, bíboros fellegkocsiban volt az aranylóca, arra ült a királyfi, s azután úgy szállottak feljebb, feljebb, mígnem fölértek a Napnak fényes pitvarába. Ott kiválasztott Hajnal egy sugarat, szépen belefonta a királyfi hajába, s mondotta:

— Na, királyfi, most már mehetsz, megtalálod világszép Nádszálkisasszonyt.



S ím, abban a szempillantásban, honnét, honnét nem, ott terem a ki-

rályfi táltos paripája, fölpattan rá, s vágattak hetedhét ország ellen, a Fekete-tenger felé. Hanem egyszer csak megszólal a táltos, s mondja:

— Hallod-e, kicsi gazdám, mindjárt ott leszek a Fekete-tenger betvenbetedik szigetén, de jól vigyázz, úgy vágj a három nádszálhoz, hogy egyszerre vágd le, mert különben vége az életednek. Azt a három nádszálát pedig fel ne hasítsd, míg valami vízhez nem érünk, mert ha vizet nem tudsz adni nekik, szemed láttára szörnyetbálnak mind a három. Hét nap s hét éjjel vágattott a táltos, akkor értek a Fekete-tenger betvenbetedik szigetére. Na, ez a sziget csakugyan olyan sötét volt, hogy a királyfi felakaszthatta volna rá a kardját. De a királyfi levette a süvegét, megvillant a hajába font napsugár, s lett egyszerre ragyogó világosság. Hát csakugyan ott van a sziget közepén három nádszál, s amint a királyfi odaér, a három nádszál szépen meghajlik előtte, pedig szellő sem fúj. Kirántotta a kardját a királyfi, megsubintotta, s egy csapásra többől levágta mind a három nádszálát. S ím, a három nádszál tövéből fekete vér bugyogott ki, s valami keserves jajgatás hallatszott a földből. Az a fekete vér a vén boszorkány vére volt; a keserves jajgatás az ő jajgatása volt.

No, ez ugyan nem árt senki léleknek, bátran visszaindulhatott tőle

a királyfi. Szépen az ölébe fektette a három nádszálat, s mondotta a lovának:



— No most, édes lovam, vígy az én bazámba; rég nem láttam apámat, anyámat. Vágtatott a táltos betedhét ország ellen, a királyfi meg csak nézte, nézegette a három nádszálat, szerette volna felhasítani, hadd lássa, csakugyan leány van-e bennük. Hátba csak hiába idebolondították a Fekete-tenger hetvenhetedik szigetére. Ó bizony elővette csillagos bicskáját, felhasított egy nádszálat, s kiesett belőle egy gyönyörűséges szép leány, világszép Nádszálkisasszony egyik szobalánya. Az volt az első szava:

— Vízet, vízet, mert mindjárt meghalok!

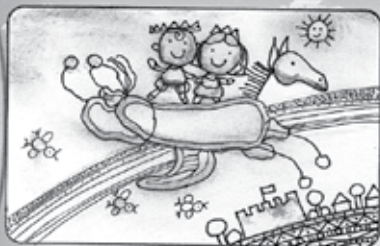
De csak most ijedt meg igazán a királyfi! Adott volna vízet, de nem volt sehol. Egy jó szempillantás sem telt belé, meghalt a leány, a két nádszálból pedig keserves sírás hallatszott. A szegény leányt siratták bizonyosan. Búsult a királyfi, majd felvetette a búbanat. Költögette a leányt, ébresztgette, de hiába, nem

ébredt fel. Leszállott a lováról, sirt ázott a kardjával, s eltemette. Aztán mentek tovább, s az ördög szállott-e belé, vagy mi, a jó isten tudja, felhasította a másik nádszálat is. Éppen úgy járt, mint először. Nem tudott vizet adni neki, s a világszép Nádszálkisasszonynak megbalt a másik szobalánya is. No de most megfogadta a királyfi, hogy a harmadik nádszátra vigyáz, mint a szeme világára. Hogy azt addig fel nem hasítja, míg valabol forrásvízhez nem érnek. Hej, pedig úgy szeretete volna látni a világszép Nádszálkisasszonyt! De amerre mentek, mindenütt szörnyű nagy pusztaság volt. Nem láttak egy csepp vizet, majd meghaltak a nagy szomjúságban. Hanem egyszerre csak leszállott a táltos a levegőégből, éppen egy forrásvíz mellé.

— No, édes kicsi gazdám, most felhasíthatod a nádszálat.

De elébb meríts vizet a süvegedbe. Teleméri ti süvegét a királyfi, aztán szépen felhasítja a nádszálat, nehogy megsértse a világszép Nádszálkisasszony gyöngye testét, ím, csak kipattan a nádszálból egy olyan szépséges szép leány, amilyent még emberi szem nem látott. Ott mindjárt egymás nyakába borultak.

— Te az enyém, én a tied, ásó, kapa s a nagyharang válasszon el minket.



Aztán felültek mind a ketten a táltos paripára, s a táltos egyet ugrott, kettőt szökött, leszállott a királyfi apjának az udvarába.

Ott ült éppen a király a palota tornácában, ott ült az idősebbik fia is, s a menyé is, de bezzeg volt álmélkodás! Már e1 is siratták a királyfit, nem hitték, hogy valaha lássák. S íme, megkerült.

Elhozta a legszebb királykisasszonyt kerek e világon.

Örült az öreg király, s mit csináljon a fia meg a menyé, örültek azok is. Csaptak lakodalmat, hét országra szőlőt, húzták a cigányok, járták a legények s leányok, még ma is járják, ha ugyan bírják.



Itt a vége, fuss el véle!

